

عنوان مقاله:

توصیف و تبیین زلزله نزد مسلمانان: بررسی کتاب کشف الصلصله عن وصف الزلزله

محل انتشار:

پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، دوره 21، شماره 12 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

میرحمید هاشمی لشنلو - دکترای فلسفه علم، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

آرش موسوی - استادیار مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

کشف الصلصله عن وصف الزلزله سیوطی جامع‌ترین کتابی است که در فرهنگ اسلامی درباره زلزله نگاشته شده است. در این مقاله تبیین-سیوطی از این پدیده طبیعی و گزارش های وی از زلزله‌های دوره اسلامی بررسی شده است. این کتاب گردآورده‌ای است از هر آن چه دانشوران مسلمان پیش از وی از محدثان و مفسران گرفته تا مورخان درباره زلزله گفته و نوشته‌اند. در این کتاب هم به علل و اسباب زلزله پرداخته شده و هم سیاهه‌ای سالشمار از زلزله‌های رخ داده در دوره اسلامی به دست داده شده است. تبیین سیوطی از زلزله، نه تبیینی علمی و طبیعی بلکه تبیینی دینی و فراطبیعی است. وی با ارجاع به منابع روایی و تفسیری حقیقت و منشاء زلزله را در انگاره کوه قاف می‌جوید، انگاره‌ای که ریشه های اساطیری پیشااسلامی داشت و نزد مسلمانان دوره میانه جامه‌ای دینی و اسلامی به خود گرفت. سیوطی سبب زلزله را هم با استناد به روایاتی از صدر اسلام، ناشی از اعمال و رفتارهای ناروا و ناشایست بندگان می‌داند. سیاهه سالشمار سیوطی از زلزله‌های روی داده در دوران پس از اسلام دربردارنده داده‌هایی از شمار و شدت زلزله‌ها و پیامدهای انسانی، اجتماعی و طبیعی آن است که می‌تواند دست مایه مطالعات تاریخ اجتماعی مسلمانان در دوره میانه باشد.

کلمات کلیدی:

زلزله شناسی دینی، تبیین زلزله در فرهنگ اسلامی، اسباب زلزله، منشاء زلزله، تاریخ زلزله

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1431290>

